

Scénář k rozhlasové reportáži s panem Františkem Křížkem

Průvodní slovo čtou: Veronika Drábková, Vendula Fialová, Sylva Fürstová, Šimon Jiroušek, Jakub Podzimek

Pan František Křížek si jako kluk užíval zábavu a sport v Sokole, ale jeho dětství ovlivnila také druhá světová válka. Ve škole měl i jednoho židovského spolužáka, jehož rodina prodávala textil na říčanském náměstí.

„Fišer se jmenoval. A ten se mnou chodil do školy a najednou zmizel a byl pryč. A dozvěděli jsme se, že jsou v koncentráku.“

Děti ve škole mívaly různé svačiny. Těm chudším dávaly bohatší děti jídlo, ale nebyly to žádné zázraky. Každý člověk měl totiž za války určitý příděl jídla. Dům Křížkových stál nedaleko mlýna. Odtud se přes ploty tajně předávaly pytle mouky, které pak lidé z okolních domů ukryvali. Stalo se, že u Křížků měli doma i tři metráky.

I když byla válka, trávil František Křížek hodně času venku. Ke konci války létaly nad městem vojenské letouny.

„Tady nad Říčánama letěly bombardovací svazy, kde nad Říčánama bylo třeba čtyřicet nebo padesát bombardáků. Umíte si to představit? Obrovský letadla, čtyřmotorový, Liberátor nebo Superfortress se to jmenovalo. A ty, protože už tehdy Němci měli radar, tak vypouštěly takový nastříhaný proužky staniolu, aby rušily ten radar, aby na ně nemohli střílet...“

Malí kluci se tím bavili, sbírali třásně a dělali si z nich štětičky, podobné těm, které dnes můžeme vidět v cukrárně na poháru. Měli z toho ohromnou radost.

Během svého života na vlastní kůži několikrát zakusil, že svět není černý a bílý. Že i s lidmi je to složitější. Například po atentátu na Heydricha začali němečtí vojáci prohledávat Říčany. Nedaleko Křížkových bydlela německo-maďarská rodina, která sem byla dosazena, aby hlídala mlýn. Jejich syn Karel patřil mezi Hitlerjugend a vodil tehdy vojáky po domech. Ale byl to hodný kluk.

„A taky se tak vokázal. Protože když vodil ty vojáky, za ty heydrichiády, tak říkal: ‚No tady nic nemaj a todle...‘ A von uměl perfektně německy, samozřejmě. A vlastně pomoh' celý tý

řadě těch lidí, který tam byli vedle toho mlejna. Kdyby se tam něco našlo, tak šli všichni do koncentráku.“

Dozvěděli jsme se, že v sedmdesátých letech, v době komunistické normalizace, měly děti pana Křížka velké problémy s přijetím na střední školu. V roce 1968 se totiž stal členem Klubu angažovaných nestráníků.

Dobře to ale dopadlo. Dcera vystudovala i díky tehdejší ředitelce základní školy. Ta jí doporučení na střední školu dala, i když byla komunistka a riskovala tak ztrátu svého místa.

Během listopadu 1989 se pan Křížek účastnil demonstrací a zapojil se do politiky. A jaké je jeho životní motto?

„Motto? Ověřovat si informace a nepodlehout nějaký mediální masáži. To je asi v téhle době šíleně důležitý, aspoň já to tak vidím.“

